

לכתוב ולקרא ספרים דיגיטליים

לכתוב ספר חדש שאנשים יקראו

הרבה כותבים לאחרונה על מצוקות הסופרים. אנחנו רואים איך רשתות למכירת ספרים פושטות רגל או נסגרות. ההוצאות לאור בקשיים. אבל, האזרח הרגיל קורא הספרים, לא ממש מרגיש את כל זה. המפגש שלו עם הספר הוא בחנות הספרים. מהנסיון שלי בתור קורא, נאמר של ספר בשבוע, המפגש הזה הוא "לא נורא". אני נכנס לחנות ואין פעם שאני יוצא ממנה עם פחות מארבעה ספרים. בדרך כלל יותר. תמיד, כשאני גומר לבחור ומגיע לשלם, אומרים לי בקופה – "עם זה וזה יש עוד אחד בחצי מחיר... עם שני אלו מגיע לך אחד בחינם..." ואני מסיים בחנות עם הוצאה של 200-250 שקל כל פעם. בלי אשתי. כולנו מכירים את זה. אני לא מחדש דבר. עוד אוסיף על כך ואומר, שלמי שיכול להרשות לעצמו את התענוג הזה, אזי "הסידור" הזה בכלל לא גרוע. אני חי ככה הרבה שנים והבעיה הכי גדולה שלי היא מה לעשות עם עשרות ומאות הספרים שמצטברים.

אני לא יודע כמה אנשים כמוני יש במדינה הקטנה שלנו שקונים וקוראים ככה. אני מניח שלא מעט. בחישוב פשוט, כל 100 אלף כמוני, תורמים לתעשיית הספרים בערך 250 מליון ש"ח לשנה. לא מעט. אם יש 400 אלף כאלו, זה כבר מיליארד (ביליון) ש"ח בשנה. תזכרו את המספרים האלו. זה לא מעט כסף.

והנה, אני, אחרי עשרות רבות של שנות עבודה (מוצלחות באופן מיוחד), בתחומים שאין להם ולכתיבת ספרים דבר, ואחרי שהגעתי אל "המנוחה ואל הנחלה", ועיתותי בידי, חשבתי לנסות את כוחי בכתיבת ספרים. "העזתי" לחשוב "שגם אני יכול", לכתוב ספר. מותחן, למשל. או רומן בלשי, או פרומה היסטורית אישית. ואומר מיד, במלוא הצניעות, שכך חשבתי אחרי שקראתי עשרות ספרים וחשבתי שיכולתי בכתיבה אינן נופלות מאלו של רבים אחרים שכותבים ומנסים למכור את יצירותיהם.

אז התיישבתי ליד המחשב, ואמנם, אחרי מספר חודשים סיימתי לכתוב את הספר הראשון, "בוחרן צדיק". התהליך, אגב, של הכתיבה עצמה, רומן בלשי במקרה הזה, היה מרתק. אבל, לא על זה אני רוצה לכתוב. אני רוצה לכתוב ולספר כאן על עולמם האחר של הספרים, ובעיקר על אלו שכותבים אותם, עולם כזה שאף אחד, חוץ מאלה שהתנסו בו, לא מכיר. והוא לא דומה לעולם המצטייר לעיני הציבור, זה שתיארתי קודם. זה גם לא דומה לתיאורים שיש בספרים שסופרים כותבים, שם, לכאורה, כתיבת ספר זה גן עדן וכל ספר ביכורים הוא רב-מכר.. אז זה ממש לא ככה... אני אעשה את זה בקיצור, בשביל המסר בסוף.

לקח לי 5 חודשים לכתוב. 250 עמודים. אמרו לי "אתה צריך עריכה". ובחרתי עורכת, ידועה ומומלצת, שבמשך זמן כפול משלקח לי לכתוב, "הרגה" אותי ואת הספר, ולא סיימה. נתתי לה קרוב לעשרת אלפים שקלים (חדשים!) ושחררתי אותה. אחר כך עשו לי הגהה ועיצוב כריכה (רק גרפיקה עפ"י רעיון שלי) ושילמתי עוד כמה אלפי שקלים. הלכתי לאופיס-דיפו והדפסתי 30 העותקים של מה שמכונה בברנג'ה "כתב יד". ושלחתי ל-30 הוצאות ספרים שאת שמותיהן וכתובותיהן מצאתי בגוגל. אולי 10 מהן אלו הוצאות ספרים ידועות, ועל היתר רובכם לא שמע מעולם.

אחרי שבועיים קיבלתי את התגובה הראשונה. הוצאת ספרים לא ידועה ששפכה עלי דברי קילוסין ותשבחות שאי אפשר לבקש יותר. אמרו-

"אנחנו נעשה עריכה, הגהה, עיצוב, נדפיס 1000 עותקים ונשים בחנויות הספרים הגדולות." ממש חלום רטוב. רק מה, יש "איזה חוזה" שישלחו לי וזה גם יעלה לי 40 אלף ש"ח. יפה, אמרתי לעצמי, אחכה עוד קצת ונראה מה יהיה עם ההוצאות האחרות. אני לא צריך לעשות מזה כסף בשביל להתקיים. וחיכיתי. ואחרי כמה חודשים קיבלתי תשובות כמעט מכל אלו שאליהן שלחתי. מ-20 מתוך ה-30 קיבלתי - תשובות דומות לאלו שקיבלתי בהתחלה, סכומי הכסף שהתבקשתי לשלם נעו בין 35 ל-45 אלף ש"ח ודברי הקילוסין - לעילא ולעילא. יתר 10 הוצאות הספרים, אלו הגדולות שכולכם מכירים, שלחו לי מכתבי נימוסין בסגנון "כרגע לא מתאים" וזהו. הוצאה אחת, שהיא בבעלות סופר ידוע שלחה לי מכתב נבזי "איך אני בכלל מעיז לכתוב, ועוד בגוף ראשון" וכו', מילא.

בשלב הזה, במסגרת המשך ההשתלמות שלי בהוצאת ספר, הלכתי לכמה חנויות ספרים ושאלתי מהו גלגולו של ספר חדש שמגיע אליהם מאחת מהוצאות הספרים שנתנו לי תשובה חיובית. למדתי, שב-99% מהמקרים, לאחר חודש בחנות, כשבהתחלה הוא מוצג כמה ימים בחזית החנות, ואם אין לו הצלחה מרעישה, הוא חוזר אלי. צריך מחסן גדול.

"אז מה לעשות בשביל למכור?" שאלתי - אמרו לי שצריך פירסום רציני. "ומי יעשה אותו, איך בכלל יימכר הספר הראשון?" חזרתי ושאלתי את הוצאות הספרים, "אתה, כמובן" השיבו לי. ובדקתי גם את זה. דקותיים ברדיו בשעה טובה, בסמוך לחדשות, נניח, זה עולה עשרות אלפי שקלים וצריך הרבה "דקותיים". גם הפירסום על עמוד מלא בעיתון עולה. ועוד איך עולה. אז זהו. הבנתי. ושוב עשיתי חשבון. את זה אני יודע לעשות טוב...

כדאי לכם לדעת שבארץ כותבים כל שנה כ-7000 כותרים חדשים. כותר זה ספר בשפת הברנג'ה. ועבור החלק המכריע של הכותבים החדשים, עצם ראיית שמם מתנוסס על ספר בחלון הראווה של "צומת ספרים" למשל, זה בעצמו חלומם הרטוב והם יעשו את הצעד הזה. ועכשיו צא וחשב- מספר הכותבים החדשים כפול 40 אלף ש"ח, והרי לכם שוק של כמעט 300 מליון (!) ש"ח שמתחלקים בין הוצאות הספרים, וזאת, מבלי שנמכר אפילו ספר אחד! מי לכן ירצה להשקיע אגורה אחת באחד שאיש לא שמע את שמו? "למה צריך להתאמץ כשיש אלפי פראיירים שמשלמים לנו?" אומרות לעצמן הוצאות הספרים בין לבין עצמן...

אז מה זה אומר בעצם, לי? אני בסך הכל ניסיתי להביא לידיעת קוראים פוטנציאליים שיש עוד ספר שכדאי לקרוא, ועכשיו, אחרי "שגיליתי" מול מה אני מתמודד, אני שואל מה הסיכויים שלי, שספר שלי, של אחד שמייצג כאילו את כל 7000 הכותבים החדשים, או אפילו רק 100 מהם, יימכר? שיופיע במוספי הספרות? שיזכירו אותו בכלל? אז אני עונה, הסיכויים לכך שואפים לאפס. הם לא אפס מוחלט כי במתמטיקה אין דבר כזה, גם אפס פסיק אפס, אפס זה סיכוי - אז זה המצב... יש כמובן אפשרות להגדיל מאד את הסיכויים, וזאת, על ידי הצטרפות למשפחת רוטישלד... אבל, שוב, אומר לכם שבמתמטיקה הסיכוי עכשיו שספר יימכר הוא מכפלת האפס פסיק אפס, אפס בסיכויים להצטרף לאותה משפחה מפוארת....

אבל, אל תאבדו תקווה. אני לא איבדתי. לא איבדתי כי החלפתי את הדיסקט. הפסקתי להתעסק בשאלת הסיכוי למכור ספר, והתחלתי להתעסק בשאלת האפשרות שמישהו יקרא ספר(ים) שכתבתי. אני חייב כאן הסבר קצר. אני אומר ומסביר, בבחינת גילוי נאות, שאין לי כל ענין לעשות כסף מכתובה. אני גם יכול לספוג את העלויות שקשורות רק בכתובה, לא, כמובן, בהוצאה לאור, כפי שהסברתי קודם. לכתוב ולהגיה פלוס עיצוב כריכה מינימליסטי - גג, אלפי שקלים בודדים. ואני מבין שכבר אין 7000 כמוני, אבל, אולי, אפשר לתת גם להם תקווה?

אז ככה:

ברחתי ונטשתי את עולם הדפוס והוצאות הספרים, ופניתי לעולם הדיגיטלי. לעולם האינטרנט, הרשתות והשיתופים. כבר כמה חודשים אני משתעשע עם הרעיון הזה וכדי לא להסתבך, אגיד לכם מה אני מציע. לא המצאתי שום דבר. ריכזתי את מה שכבר קיים, עשיתי קצת סדר בדברים, אני מנסה לנסח ולהסביר קצת אחרת, וזה הכל.

כל ספר שנכתב נמצא כקובץ וורד על המחשב. את כל גילגוליו הוא מתחיל שם וגומר שם. אני, ככותב, וכך גם כל כותב אחר, יודע כמה זה נוח ונעים ופשוט לקרוא מה שכתוב על המסך. הבעיה כמובן היא בכך שזה נוח רק לכותב. אף אחד לא ייסחב עם מחשב נייד בשביל לקרוא ספר, למשל במיטה. לכן המציאו את קוראי הספרים הדיגיטליים, קינדל, למשל, ואמרו – "מאלה תקראו". אלא מה, המכשיר עולה כסף וגם, ואולי העיקר, אי אפשר להוריד אליו את הספר שכתבתי מהמחשב שלי. ויש עוד גוזרי קופונים בדרך, שלא לקרוא להם בשמות אחרים, שרק הם יכולים "לתרגם" את הספר שלך לשפת קינדל.

יש גם מ"תוצרת הארץ" בשם ע-ברית, גם הם מוכרים מכשיר וגם הם רוצים לגזור קופון כדי להפוך את הספר שכתבתי לקריא במכשיר שלהם. עברתי בחודשים האחרונים בין כל מיני "חברות", שהן בעצם אתרי אינטרנט, וחיפשתי איזו מין פריצת דרך, מישהו שיראה לי איך גורמים לספר שרק נכתב להיראות "בגדול", להיחשף להרבה אנשים, כמו בחלון הראווה של "צומת ספרים", למשל. חיפשתי ולא מצאתי. ומה כן מצאתי? עוד גוזרי קופונים מצאתי... הם יקחו את הקובץ שלי, הם יהפכו אותו לקובץ ממין אחר, כזה או אחר, הם ישלחו לי חוזה עם הזכויות (שלהם)... ואתם כבר מכירים את הפרינציפ. אותה גברת בשינוי אדרת... והרי כבר היינו בסרט הזה! האם מישהו התייחס בכלל לשאלה איך קיומו של ספר יגיע לידיעת קוראים פוטנציאליים? יוק, כמובן...!!!

אז מה אני מציע –

- א. לבנות "חלון ראווה", יותר יפה מזה של סטימצקי/צומת ספרים, שבו כל מי שכתב ספר ישים את תמונת הכריכה שלו ועליה כתוב כל מה שהוא חושב שצריך. "חלון הראווה" יופיע בהתחלה בדף, בפייסבוק, למשל, של מישהו, ואחר כך גם יופיע במאות "שיתופים".
- ב. תמונת הכריכה היא גם החלון/הפרצוף של הספר וגם לינק להגיע אל הספר עצמו.
- ג. מי שהגיע אל הספר דרך הלינק, יכול לבחור –
 1. להוריד את הספר למחשב שלו ולהתחיל לקרוא מיד, או -
 2. לשלם כמה שקלים לכותב, בצ'ק או בכרטיס אשראי, ואז להוריד.
- ד. זה הכל. אני חושב שהיום, לא צריך שום מכשיר מיוחד – לא קינדל ולא ע-ברית ולא בטיח! אפשר לקרוא כל ספר בטבלטים או בסלולרים החכמים. ניסיתי. זה קלי קלות! ועם טבלט אפשר לקרוא גם במיטה...
- ה. יהיה מישהו שיבנה את האתר/חלון הראווה ויתחזק אותו. אני חושב שהוא צריך להיות מתוגמל איך שהוא. אלו כל ההוצאות הכספיות שיש לנו. להדגיש, לאחד כמוני, שרק רוצה שיקראו מה הוא כתב, אין שום הוצאות כספיות ואין גם למי שרוצה לקרוא. אין חנויות ספרים, אין הוצאות לאור, אין סוכני משנה ואין הובלות...
- ו. מי שחייב/רוצה לקבל קצת כסף, יגיד בחלון הראווה כמה ומי שירצה ישלח לו צ'ק (למשל).
- ז. עשיתי ניסיון עם ספר אחד שאני שולח את הלינק שלו למי שמבקש ולמי שאני מעונין. מאות קראו ככה ובחיי שקיבלתי תגובות נהדרות. כל הספרים שכתבתי (5) הם כעת כאלו. לא ביקשתי אגורה. (תרמתי מה שקיבלתי)

זה הכל. ספטמבר 2014, דן רוגל